

Ρόδος: Οι καλύβες του Αγίου Σίλα διατηρούν άσβεστη μια παράδοση εκατοντάδων χρόνων

/ [Επικαιρότητα](#)

Ένα μοναδικό πανηγύρι, από τα δεκάδες που γίνονται κάθε καλοκαίρι στα νησιά της Δωδεκανήσου αλλά και σε ολόκληρη τη χώρα, είναι αυτό του Αγίου Σουλά, ή Αγίου Σίλα.

Δεν είναι απλώς μια θρησκευτική πανήγυρη που κορυφώνεται στις 30 Ιουλίου. Είναι μια ζωντανή παράδοση, που διατηρείται εδώ και εκατοντάδες χρόνια και συνεχίζει να μεταφέρεται από γενιά σε γενιά, διατηρώντας στοιχεία που έχουν χαθεί ενδεχομένως από άλλα πανηγύρια. Γύρω από το μοναστήρι, μέσα στο πευκοδάσος, δημιουργείται κάθε καλοκαίρι μια ολόκληρη μικρή πολιτεία, όπου η πίστη, η συλλογικότητα και η λαϊκή παράδοση συνυπάρχουν με έναν τρόπο που δύσκολα συναντά κανείς σήμερα.

Οι ρίζες του πανηγυριού χάνονται στους πρώτους χριστιανικούς χρόνους. Σύμφωνα με την τοπική παράδοση, όταν ο Απόστολος Παύλος επισκέφθηκε τη Ρόδο κατά την τρίτη αποστολική του περιοδεία, περίπου το 54 μ.Χ., συνοδευόταν από τον Άγιο Σίλα.

Ενώ ο Παύλος παρέμεινε στη Λίνδο, ο Σίλας περιόδευσε στα χωριά του νησιού, κηρύσσοντας τη νέα πίστη. Φτάνοντας στη σημερινή θέση του Αγίου Σουλά, όπου υπήρχε ειδωλολατρικός βωμός, πραγματοποίησε, σύμφωνα με την παράδοση, το πρώτο καταγεγραμμένο χριστιανικό θαύμα στη Ρόδο, θεραπεύοντας έναν άνθρωπο που έπασχε από σοβαρή δερματική νόσο με το νερό της πηγής που αναβλύζει μέχρι σήμερα μέσα στον χώρο του μοναστηριού.

Η παράδοση αυτή συνοδεύεται από ένα μοναδικό στοιχείο ιστορικής συνέχειας. Σε μικρή απόσταση από το μοναστήρι υπάρχει ακόμη το τοπωνύμιο, το οποίο οι κάτοικοι διατηρούν αναλλοίωτο επί σχεδόν δύο χιλιάδες χρόνια, ως ανάμνηση του τόπου όπου ζούσε ο ασθενής που θεραπεύτηκε.

Ακριβώς αυτή η αδιάκοπη συνέχεια είναι που κάνει τον Άγιο Σουλά να ξεχωρίζει. Δεν πρόκειται μόνο για ένα ιστορικό πανηγύρι. Είναι μια παράδοση που εξελίσσεται χωρίς να χάνει την ταυτότητά της. Οι παλαιότερες φωτογραφικές μαρτυρίες ανάγονται ήδη στα τέλη του 19ου αιώνα, ενώ περιγραφές ξένων περιηγητών αποδεικνύουν ότι το πανηγύρι αποτελούσε ήδη τότε ένα από τα σημαντικότερα γεγονότα της Ρόδου.

Το συγκεκριμένο πανηγύρι έχει ενταχθεί μάλιστα από τον Μάιο του 2025, στο Εθνικό Ευρετήριο Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς στο πλαίσιο της υλοποίησης της Σύμβασης της UNESCO για τη Διαφύλαξη της Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς, την οποία εφαρμόζει η χώρα μας τα τελευταία 20 χρόνια.

Το τελετουργικό της προετοιμασίας

Η προετοιμασία, όμως, δεν αρχίζει λίγες ημέρες πριν από τη γιορτή. Για τους ανθρώπους της Σορωνής και των γύρω χωριών, το πανηγύρι ξεκινά σχεδόν έναν

μήνα νωρίτερα. Από τις πρώτες ημέρες του Ιουλίου, οι οικογένειες επιλέγουν τον χώρο όπου θα στήσουν την καλύβα τους, οριοθετώντας με πασαλάκια και σπάγκο το σημείο.

Πρόκειται για ένα έθιμο που εξακολουθεί να επιβιώνει, παρότι οι αρχικές ανάγκες που το δημιούργησαν έχουν εκλείψει. Παλαιότερα, όταν οι μετακινήσεις γίνονταν με ζώα ή με τα πόδια, οι επισκέπτες παρέμεναν πολλές ημέρες στο άλσος του Αγίου Σουλά. Οι καλύβες αποτελούσαν το προσωρινό τους σπίτι. Σήμερα η ανάγκη αυτή δεν υπάρχει, όμως η παράδοση εξακολουθεί να διατηρείται ως ζωντανό στοιχείο της συλλογικής μνήμης.

Ο τοπικός λαογράφος Λουκάς Μπονιάτης μιλώντας στο ΑΠΕ - ΜΠΕ περιγράφει με κάθε λεπτομέρεια την τεχνική αυτής της κατασκευής, που αποτελεί γνώση μεταφερόμενη αποκλειστικά μέσα από την πράξη. Η επιλογή των υλικών δεν είναι τυχαία. Οι παλιοί έμπαιναν μέσα στο πυκνό δάσος, όπου έκοβαν προσεκτικά κλαδιά, αραιώνοντας ταυτόχρονα τη βλάστηση, ώστε να ανανεώνεται φυσικά το δάσος. Οι κάθετοι πάσσαλοι ενώνονταν με καλάμια τοποθετημένα οριζόντια, ώστε να δημιουργηθεί ο βασικός σκελετός της καλύβας.

Στη συνέχεια χρησιμοποιούνταν κλαδιά από σκίνους, κερατιές και χαρουπιές, ενώ πολλοί πρόσθεταν μυρτιές, όχι μόνο για τη σκιά αλλά και για το χαρακτηριστικό άρωμα που γέμιζε τον χώρο. Για την οροφή χρησιμοποιούνταν και πάλι καλάμια, επάνω στα οποία τοποθετούνταν λεπτότερα κλαδιά, δημιουργώντας φυσική μόνωση από τον ήλιο.

Δεν ήταν απλώς μια πρόχειρη κατασκευή. Ήταν μια ολόκληρη διαδικασία που απαιτούσε εμπειρία, συνεργασία και υπομονή. Οι μεγαλύτεροι έδειχναν στους νεότερους ποια κλαδιά έπρεπε να κοπούν, πώς να μην τραυματίζεται το δάσος και με ποιον τρόπο δένεται σωστά κάθε τμήμα της καλύβας. Έτσι η τεχνική αυτή πέρασε από γενιά σε γενιά και εξακολουθεί μέχρι σήμερα να αποτελεί ίσως το πιο χαρακτηριστικό γνώρισμα του πανηγυριού. Δεν είναι τυχαίο ότι η ίδια η κατασκευή της παραδοσιακής καλύβας αναγνωρίζεται ως στοιχείο της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς που συνδέεται άμεσα με το πανηγύρι.

Οι καλύβες άρχιζαν σιγά σιγά να γεμίζουν ζωή αρκετές ημέρες πριν από τη γιορτή. Όπως θυμάται ο Λουκάς Μπονιάτης, παλαιότερα αρκετές οικογένειες ανέβαιναν μία εβδομάδα ή και περισσότερο πριν από την πανήγυρη, ενώ ακόμη παλαιότερα η

παραμονή μπορούσε να διαρκέσει πολλές ημέρες. Το άλσος μετατρεπόταν σε έναν ολόκληρο εποχικό οικισμό. Άνθρωποι από κάθε γωνιά της Ρόδου συγκεντρώνονταν στον ίδιο χώρο, έστηναν τις καλύβες τους, άναβαν φωτιές, μαγείρευαν, φιλοξενούσαν συγγενείς και φίλους και περίμεναν μαζί τη μεγάλη ημέρα της γιορτής.

Το πανηγύρι δεν περιοριζόταν ποτέ μόνο στους κατοίκους της Σορωνής. Από πολύ παλιά κατέφθαναν προσκυνητές σχεδόν από όλα τα χωριά της Ρόδου. Άλλοι έρχονταν με τα ζώα τους, άλλοι με κάρα και αργότερα με λεωφορεία που ανέβαιναν στον χωματόδρομο, τον οποίο οι υδροφόρες κατέβρεχαν για να περιορίζεται η σκόνη. Οι επισκέπτες δεν έρχονταν απλώς για τη διασκέδαση. Πρώτα απ' όλα έρχονταν για το προσκύνημα, για να πιουν από το αγίασμα και να τιμήσουν τον Άγιο. Στη συνέχεια, το πανηγύρι γινόταν τόπος συνάντησης ανθρώπων από κάθε χωριό, που αναγνώριζαν ο ένας τον άλλο ακόμη και από τις παραδοσιακές φορεσιές τους.

Η μοναδική ταυτότητα του πανηγυριού

Στην πορεία των δεκαετιών το πανηγύρι εξελίχθηκε και απέκτησε ακόμη περισσότερες λειτουργίες. Υπήρξε ζωοπανήγυρη, πραγματοποιήθηκαν εκθέσεις αγροτικών προϊόντων, διαγωνισμοί ζώων, αγώνες δρόμου, γαϊδουροδρομίες και ιπποδρομίες, πολλές από τις οποίες καθιερώθηκαν κατά την ιταλική περίοδο, όταν δημιουργήθηκαν το στάδιο και ο ιππόδρομος του Αγίου Σουλά.

Με την πάροδο του χρόνου προστέθηκαν πολιτιστικές εκδηλώσεις, χορευτικά συγκροτήματα, θεατρικές παραστάσεις και συναυλίες, χωρίς όμως να χαθεί ποτέ ο θρησκευτικός πυρήνας της γιορτής.

Το στοιχείο που εξακολουθεί να εντυπωσιάζει είναι ότι το πανηγύρι οργανώνεται σχεδόν εξ ολοκλήρου από την τοπική κοινωνία. Πολιτιστικοί σύλλογοι, αθλητικά σωματεία, η κοινότητα, η εκκλησία και δεκάδες εθελοντές συνεργάζονται κάθε χρόνο, ώστε επί περίπου δύο εβδομάδες ολόκληρος ο χώρος να μετατραπεί σε κέντρο θρησκευτικών, πολιτιστικών και αθλητικών δράσεων. Οι μεγαλύτεροι μεταφέρουν τη γνώση στους νεότερους και οι νεότεροι συνεχίζουν αυτό που παρέλαβαν, κρατώντας ζωντανό ένα πανηγύρι που εξακολουθεί να αποτελεί σημείο αναφοράς για ολόκληρη τη Ρόδο.

Ίσως τελικά η μεγαλύτερη αξία του Αγίου Σουλά να μην βρίσκεται μόνο στην ιστορία του, ούτε καν στη μοναδική παράδοση των καλυβών. Βρίσκεται στο γεγονός ότι για λίγες ημέρες κάθε Ιούλιο, δημιουργείται μια πραγματική κοινότητα ανθρώπων που ζουν, εργάζονται, γιορτάζουν και προσεύχονται μαζί, όπως έκαναν οι πρόγονοί τους εδώ και αιώνες. Σε μια εποχή όπου οι περισσότερες παραδόσεις επιβιώνουν μόνο ως αναπαράσταση, στον Άγιο Σουλά η παράδοση εξακολουθεί να βιώνεται καθημερινά. Αυτό είναι ίσως το σημαντικότερο στοιχείο που διατηρεί το πανηγύρι μοναδικό, όχι μόνο για τη Ρόδο αλλά και για ολόκληρο το Αιγαίο.

*Οι φωτογραφίες παραχωρήθηκαν στο ΑΠΕ-ΜΠΕ από τον Πολιτιστικό Σύλλογο Σορωνής «Αμπερνάλλι»

ΠΗΓΗ: ΑΠΕ_ΜΠΕ